

Kommunrevisorerna

Revisorernas redogörelse för år 2024

Bilaga till revisionsberättelse

Till Kommunfullmäktige i Umeå kommun

1. Revisionens inriktning och genomförande

I enlighet med kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente lämnar vi följande redogörelse för vår granskning.

Den årliga granskningen består av tre delar; grundläggande granskning, granskning av delårsrapport och årsredovisning samt fördjupade granskningar. Granskningen baseras på en bedömning av risk och väsentlighet omsatt i en fastställd revisionsplan.

Vi har under året genomfört en grundläggande granskning av styrelse, nämnder och bolag. Som en del av den grundläggande granskningen har revisorerna löpande tagit del av styrelsens och nämndernas protokoll, väsentliga styr- och uppföljningsdokument samt träffat styrelse, nämnder och bolag för dialogsamtal. Iakttagelser och slutsatser från dessa har dokumenterats i separata rapporter.

Granskning av delårsrapport och årsredovisning har genomförts i enlighet med Standard för kommunal räkenskapsrevision.

Fördjupade granskningar har genomförts utifrån vår risk- och väsentlighetsanalys, vilka utgjort underlag till bedömningen av styrelsens, nämndernas och bolagens verksamhet, måluppfyllelse, interna kontroll och redovisning¹. En sammanfattning av dessa återfinns i denna redogörelse. Rapporterna finns i sin helhet att läsa på Umeå kommuns hemsida: <http://www.umea.se/revision>

De som av kommunfullmäktige utsetts som lekmannarevisorer för granskning av kommunens hel- och delägda bolag, har granskat bolagens verksamhet och interna kontroll och lämnat granskningsrapporter.

Vi har som förtroendevalda revisorer och lekmannarevisorer biträttats av EY och KPMG i vår granskning.

Denna redogörelse är en kort sammanfattning av revisorernas granskningsinsatser avseende nämnder och kommunstyrelsen samt bedömning utifrån detta. Revisorernas genomförda granskningsinsatser ligger till grund för det uttalande som revisorerna gör i revisionsberättelsen.

¹¹ Lekmannarevisorerna uttalar sig inte om bolagets räkenskaper

Kommunrevisorerna

I revisionsberättelsen:

- informerar revisorerna om sitt uppdrag och utgångspunkter för granskningen
- redogör revisorerna för resultatet av revisionen och för ansvarsprovningen viktiga iakttagelser och bedömningar
- bedömer revisorerna om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om
- lämnar revisorerna ett uttalande om de tillstyrker eller avstyrker att årsredovisningen godkänns
- framställer revisorerna eventuella anmärkningar och anger grunden för dessa
- lämnar revisorerna ett särskilt uttalande om ansvarsfrihet tillstyrks eller avstyrks och anger grunden för detta
- markerar revisorerna eventuella hinder i revisionen, samt informerar om eventuella inskränkningar i granskningen p.g.a. jäv eller val av revisorer med undantag.

Om revisorerna riktar anmärkning eller avstyrker ansvarsfrihet, framgår anledningen i revisionsberättelsen. Revisorerna hänvisar vid kritik till en eller flera av nio grunder:

1. Bristande måluppfyllelse – verksamhet
2. Bristande måluppfyllelse – ekonomi
3. Ohörsamhet/obstruktion
4. Icke lagenlig verksamhet eller brottslig gärning
5. Brister i styrning och intern kontroll av verksamheten
6. Brister i styrning och intern kontroll av ekonomi
7. Otillräcklig beredning av ärenden
8. Obehörigt beslutsfattande
9. Ej rättvisande redovisning

Kommunrevisorerna

2. Granskning och bedömning av arbetet i styrelse och nämnder

Nedan kommenteras den granskning som gjorts av styrelsen och respektive nämnd under året. Vad gäller fördjupningsgranskningar kommenteras granskningarnas innehåll och slutsatser särskilt under avsnitt 4.

Kommunstyrelsen

Inom ramen för den grundläggande granskningen har vi under året genomfört dialogträffar med presidiet och styrelsen. Vidare har vi följt styrelsen och dess utskott genom att ta del av och läsa protokoll och andra väsentliga styr- och uppföljningsdokument. Vi har också granskat delårsrapport och årsredovisning för 2024.

Vi har även genomfört fördjupade granskningar inom kommunstyrelsens område:

- Uppföljande granskning av våld i nära relationer
- Uppföljande granskning av beredskap inom hemtjänsten och kontroll av privata utförare

Den uppföljande granskningen av våld i nära relationer visade att kommunstyrelsen inte omhändertagit de rekommendationer som lämnades i den tidigare granskningen som genomfördes år 2022. Handlingsplanen mot våld har inte reviderats, och uppföljning har inte skett på avsett sätt. Implementeringen av handlingsplanen bedöms inte heller ha skett på ett strukturerat och systematiskt sätt, även om det av granskningen framgick att aktiviteter har genomförts/genomförs som har koppling till handlingsplanen. De kartläggningar som skulle göras avseende det arbete som bedrivs av verksamheterna inom området har inte heller genomförts på avsett sätt.

Den uppföljande granskningen av beredskap inom hemtjänsten och kontroll av privata utförare visade att kommunstyrelsen i allt väsentlig omhändertagit de rekommendationer som lämnades i den tidigare granskningen som genomfördes år 2021. Granskningen visar bland annat att samverkan kring avtalsuppföljningen upplevs ha utvecklats positivt. Vidare har arbetssätt och processer förändrats som en följd av rekommendationen.

Vi bedömer att styrelsen säkerställt att verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vidare bedömer vi att den interna kontrollen varit tillräcklig.

Personalnämnden

Inom ramen för den grundläggande granskningen har vi under året genomfört dialogträffar med presidiet. Vidare har vi följt nämnden genom att ta del av och läsa protokoll och andra

Kommunrevisorerna

väsentliga styr- och uppföljningsdokument. Vi har också granskat nämndens rapportering i samband med delårsrapport och årsredovisning för 2024.

Vi bedömer att nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vidare bedömer vi att den interna kontrollen varit tillräcklig.

Byggnadsnämnden

Inom ramen för den grundläggande granskningen har vi under året genomfört dialogträffar med presidiet. Vidare har vi följt nämnden genom att ta del av och läsa protokoll och andra väsentliga styr- och uppföljningsdokument. Vi har också granskat nämndens rapportering i samband med delårsrapport och årsredovisning för 2024.

Vi bedömer att nämnden har säkerställt att verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vidare bedömer vi att den interna kontrollen varit tillräcklig.

Fritidsnämnden

Inom ramen för den grundläggande granskningen har vi under året genomfört dialogträffar med presidiet. Vidare har vi följt nämnden genom att ta del av och läsa protokoll och andra väsentliga styr- och uppföljningsdokument. Vi har också granskat nämndens rapportering i samband med delårsrapport och årsredovisning för 2024.

Vi bedömer att nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer också att nämnden säkerställt en tillräcklig intern kontroll.

För- och grundskolenämnden

Inom ramen för den grundläggande granskningen har vi under året genomfört dialogträffar med presidiet och nämnden. Vidare har vi följt nämnden genom att ta del av och läsa protokoll och andra väsentliga styr- och uppföljningsdokument. Vi har också granskat nämndens rapportering i samband med delårsrapport och årsredovisning för 2024.

Vi har även genomfört fördjupade granskningar inom området:

- Granskning av resursfördelning inom grundskolan

Granskningen av resursfördelning inom grundskolan visar att nämndens styrning av resurser till grundskoleenheterna i allt väsentligt bedöms vara ändamålsenlig, så att en likvärdig utbildning av god kvalitet kan genomföras. Granskningen visar bland annat att rektorer fördelar resurser på enhetsnivå utifrån elevernas olika förutsättningar och behov.

Kommunrevisorerna

Prioriteringar måste dock göras bland de insatser som bedöms behöver göras för att möta elevernas behov av ledning, stimulans och särskilt stöd.

Vi bedömer att nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vidare bedömer vi att den interna kontrollen varit tillräcklig.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Inom ramen för den grundläggande granskningen har vi under året genomfört dialogträffar med presidiet och nämnden. Vidare har vi följt nämnden genom att ta del av och läsa protokoll och andra väsentliga styr- och uppföljningsdokument. Vi har också granskat nämndens rapportering i samband med delårsrapport och årsredovisning för 2024.

Vi har även genomfört fördjupade granskningar inom området:

- Granskning av kommunens arbete med arbetsmarknadsinsatser

Granskningen av kommunens arbete med arbetsmarknadsinsatser visade att nämnden saknar målvärden för 2024 i nämndens styrkort, men det finns mål framtagna på enhetsnivå. Rutiner finns fastställda där arbetsprocesserna tydliggörs och bidrar till måluppfyllelse. Nämnden säkerställer delvis en tillräcklig uppföljning och återrapportering av resultatet av arbetsmarknadsinsatserna på en övergripande nivå. Den tar del av uppföljning och utvärdering av inom ramen för sin verksamhetsuppföljning. Granskningen visade att det finns vissa indikationer på att arbetsmarknadsfrågorna får mindre utrymme i relation till nämndernas övriga ansvarsområden. Detta kan till viss del kopplas till nämndens lagstadgade uppdrag.

Vi bedömer att nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vidare bedömer vi att den interna kontrollen varit tillräcklig.

Kulturnämnden

Inom ramen för den grundläggande granskningen har vi under året genomfört dialogträff med presidiet. Vidare har vi följt nämnden genom att ta del av och läsa protokoll och andra väsentliga styr- och uppföljningsdokument. Vi har också granskat nämndens rapportering i samband med delårsrapport och årsredovisning för 2024.

Vi bedömer sammantaget att nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer också att nämnden har säkerställt en tillräcklig intern kontroll.

Kommunrevisorerna

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Inom ramen för den grundläggande granskningen har vi under året genomfört dialogträffar med presidiet. Vidare har vi följt nämnden genom att ta del av och läsa protokoll och andra väsentliga styr- och uppföljningsdokument. Vi har också granskat nämndens rapportering i samband med delårsrapport och årsredovisning för 2024.

Vi bedömer att nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vidare bedömer vi att nämnden har säkerställt en tillräcklig intern kontroll.

Individ- och familjenämnden

Inom ramen för den grundläggande granskningen har vi under året genomfört dialogträffar med presidiet och nämnden. Vidare har vi följt nämnden genom att ta del av och läsa protokoll och andra väsentliga styr- och uppföljningsdokument. Vi har också granskat nämndens rapportering i samband med delårsrapport och årsredovisning för 2024.

Vi har även genomfört fördjupade granskningar inom individ- och familjenämndens område:

- Granskning av handläggning i ärenden rörande umgängesbegränsning för placerade barn
- Uppföljande granskning av våld i nära relationer
- Granskning av arbetsmarknadsinsatser

Granskningen av handläggning i ärenden rörande umgängesbegränsning för placerade barn visade att nämnden inte har en tillfredsställande styrning och uppföljning av handläggning av umgängesfrågor enligt LVU. Det finns i allt väsentligt en tydlig organisering och ansvarsfördelning av handlägningsprocessens olika delar gällande barn och unga som placerats enligt LVU. Likaså finns det styrande dokument avseende handläggning av umgängesfrågor enligt LVU. Granskningen visar dock att det saknas systematiska kontroller av arbetet med utredning om behov av umgängesbegränsning, beslut om umgängesbegränsning samt av arbetet med överväganden om umgängesbegränsning. Inom ramen för granskningen gjordes en aktgranskning där ett flertal brister noterades i samtliga delar (utredning, beslut och övervägande).

Den uppföljande granskningen av våld i nära relationer visade att individ- och familjenämnden har omhändertagit merparten av de lämnade rekommendationerna från den föregående granskningen. Bland annat så har det i verksamheten upprättats uppföljningsformulär med indikatorer, för att kartlägga förekomsten av våld i nära relationer. Ett nytt systemstöd upphandlades som skulle möjliggöra kodning och klassifikationer, och därigenom samla statistisk i aktuella ärenden. Det uppdagades brister

Kommunrevisorerna

med systemet, och därmed inte kunnat implementeras fullt ut. Uppföljningsformulären utgör ett komplement.

Därtill finns styrande och stödjande dokument för handläggning av ärenden inom myndighetsutövningen, för en enhetlig och korrekt hantering. Den egenkontroll som är genomförd visar dock att det fortsatt finns brister avseende handläggning av ärenden.

Samtliga medarbetare får en grundutbildning inom våld i nära relationer och hedersrelaterat våld. En arbetsgrupp har etablerats inom vuxenenheten för att jobba med våld i nära relationer. Därtill ska det i respektive grupp inom utredningsenheten finnas ett antal medarbetare som ska ha/få särskild kompetens inom våldsområdet.

Granskningen av arbetsmarknadsinsatser visade att flera av individ- och familjenämndens mål har indikatorer men saknar målvärden, vilket försvårar uppföljning. Vi noterar även att det saknas visst metodstöd för handläggarna. Det finns även svårigheter i att matcha lämpliga insatser till vissa behov. Denna svårighet styrks även av uppgifter från föreningen Attention Umeå.

Nämnden säkerställer delvis uppföljning av arbetsmarknadsinsatser på individnivå. Uppföljningar sker utifrån interna styrdokument och ärendegenomgångar, men det finns kända behov av förbättring och arbete med detta pågår.

Nämnden säkerställer delvis en tillräcklig uppföljning och återrapportering av resultatet av arbetsmarknadsinsatserna på en övergripande nivå. Nämnden tar del av uppföljning och utvärdering av inom ramen för sin verksamhetsuppföljning. Inom båda nämnderna finns vissa indikationer på att arbetsmarknadsfrågorna får mindre utrymme i relation till nämndens övriga ansvarsområden. Detta kan till viss del kopplas till det lagstadgade uppdrag enligt socialtjänstlagen.

Vi bedömer att nämnden delvis säkerställt att verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt. Vidare bedömer vi att nämnden har säkerställt en tillräcklig intern kontroll.

Äldrenämnden

Inom ramen för den grundläggande granskningen har vi under året genomfört dialogträffar med presidiet och nämnden. Vidare har vi följt nämnden genom att ta del av och läsa protokoll och andra väsentliga styr- och uppföljningsdokument. Vi har också granskat nämndens rapportering i samband med delårsrapport och årsredovisning för 2024.

Vi har även genomfört fördjupade granskningar inom äldrenämndens område:

- Granskning av strategisk användning av välfärdsteknik inom äldreomsorgen
- Uppföljande granskning av beredskap inom hemtjänsten och kontroll av privata utförare

Kommunrevisorerna

Granskningen avseende strategisk användning av välfärdsteknik visade att äldrenämnden själv äger frågan om att utveckla den egna verksamheten, men påverkan sker även på andra förvaltningar såväl som för den kommunövergripande IT-miljön, vilket ställer krav på god samverkan och samsyn. En svag centraliserad samordning kan leda till utmaningar med kompetens och resurser.

Äldreomsorgsförvaltningen använder vedertagna modeller för förvaltningsstyrning och projektstyrning, vilket är positivt. Det råder dock delade meningar kring hur väl samverkan fungerar med DoIT och hur projektstyrningsmodellen bör utvecklas framåt. En strukturerad och transparent metod för att redovisa både kostnader och besparingar är avgörande för att ta välgrundade beslut. Flera aspekter bedöms inte vara tillräckligt redovisade, särskilt kvalitetsnytta ur brukarperspektivet.

Det är inte spårbart om nämnden har tillräckliga underlag för välgrundade beslut. Utgifter för ny teknik bokförs som driftskostnader vilket omedelbart påverkar resultatet för den aktuella perioden och kan skapa missvisande bild av de långsiktiga fördelarna. Den kalkylerade nyttan kan på sikt leda till positiva effekter men dessa kan i bästa fall realiseras först flera år efter införandet. Det är viktigt att nämnden är medveten om de direkta kostnaderna och tar hänsyn till osäkerhetsfaktorer vid beräkning av nettoeffekten. Vi noterar även att äldrenämnden inte tar beslut om att godkänna projektinföranden, utan endast informeras om införanden. Givet den påverkan som införandena kan ha på budgeten över flera år, bedömer vi att nämnden bör vara mer involverad och ta aktiva beslut.

Granskningen kan inte belägga att det sker en tillräcklig uppföljning av kalkylerade nyttor och bedömningen är att uppföljningen bör stärkas för att säkerställa pålitliga budgetprognoser och välgrundade beslut om teknikens nytta i förhållande till dess kostnader

Den uppföljande granskningen avseende beredskap inom hemtjänsten och kontroll av privata utförare visade bland annat att det har genomförts en översyn av förfrågningsunderlaget avseende LOV för att se över om icke uppföljningsbara krav kunde skrivas om, tas bort eller om de skulle behållas. Inom ramen för arbetet med det nya förfrågningsunderlaget avseende LOV pågår även en översyn av bedömningsmallarna.

Det har genomförts en upphandling av ett nytt processtöd (verksamhetssystem) och planeringsverktyg. Inför upphandlingen genomfördes en kartläggning avseende möjligheten att införa digitala verktyg i syfte att minska risk för manuella felaktigheter samt ge ökad kontroll och insyn i genomförande av insatser. Verktyget har dock inte implementerats ännu och initialt är det enbart verksamheten i egen regi som ska tillämpa process- och planeringsverktyget.

I planen för uppföljning av externa vård- och omsorgstjänster har sambandet förtydligats mellan uppföljningsplanens olika moment samt när och var momenten dokumenteras och redovisas till nämnden. Förvaltningen (tillsammans med upphandlingsbyrån) genomför ett flertal uppföljningar rörande privata utförare i hemtjänsten. Dessa dokumenteras och rapporteras till nämnden som beslutar om utvecklingsområden.

Kommunrevisorerna

Det har även genomförts en analys av äldre nämndens kompetensförsörjningsbehov samt en analys av personalförsörjningen fram till 2034. Analysen beskriver vilka rekryteringsbehov nämnden har med anledning av de demografiska förändringarna

Vi bedömer att nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vidare bedömer vi att nämnden har säkerställt en tillräcklig intern kontroll.

Tekniska nämnden

Inom ramen för den grundläggande granskningen har vi under året genomfört dialogträffar med presidiet och nämnden. Vidare har vi följt nämnden genom att ta del av och läsa protokoll och andra väsentliga styr- och uppföljningsdokument. Vi har också granskat nämndens rapportering i samband med delårsrapport och årsredovisning för 2024.

Vi har även genomfört fördjupade granskningar inom tekniska nämndens område:

- Granskning av strategisk användning av välfärdsteknik inom äldreomsorgen

Granskningen avseende strategisk användning av välfärdsteknik visade bland annat att tekniska nämnden bör stärka översynen och samordningen över förvaltningarnas implementeringar av digitala projekt, dels för att säkerställa att alla IT- och digitaliseringsinitiativ är i linje med kommunens övergripande mål och strategier, dels för att prognostisera eventuell påverkan på de egna resurserna. Granskningen visade också att samordningen mellan nämnderna kan stärkas för att skapa en gemensam samsyn kring resurser, kompetens och framtida utvecklingen avseende projektstyrningsmodellen.

Vi bedömer att nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt sätt. Vi bedömer dock att nämnden delvis säkerställt att verksamheten bedrivs på ett ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Detta beaktat nämndens negativa budgetavvikelse och att nämnden inte varit tillräckligt aktiva i sin styrning med avseende på detta. Vidare bedömer vi att nämnden har säkerställt en tillräcklig intern kontroll.

Överförmyndarnämnden

Inom ramen för den grundläggande granskningen har vi under året genomfört dialogträffar med nämnden. Vidare har vi följt nämnden genom att ta del av och läsa protokoll och andra väsentliga styr- och uppföljningsdokument. Vi har också granskat nämndens rapportering i samband med delårsrapport och årsredovisning för 2024.

Vi bedömer att nämnden delvis säkerställt att verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt sätt. Vi bedömer att nämnden har säkerställt att verksamheten bedrivs på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vidare bedömer vi att nämnden har säkerställt en tillräcklig intern kontroll.

Kommunrevisorerna

Vi vill särskilt lyfta att nämnden likt tidigare år inte når målet om granskning av årsräkningar. Därtill så lämnar Länsstyrelsen, utöver ovan, även kritik mot brister i diarieföring samt avsaknad av viktiga handlingar i ärenden.

Valnämnden

Inom ramen för den grundläggande granskningen har vi under året genomfört dialogträff med presidiet. Vidare har vi följt nämnden genom att ta del av och läsa protokoll och andra väsentliga styr- och uppföljningsdokument. Vi har också granskat nämndens rapportering i samband med delårsrapport och årsredovisning för 2024.

Vi bedömer att nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vidare bedömer vi att nämnden har säkerställt en tillräcklig intern kontroll.

Umeåregionens brand- och räddningsnämnd

Inom ramen för den grundläggande granskningen har vi under året genomfört dialogträff med nämnden. Vidare har vi följt nämnden genom att ta del av och läsa protokoll och andra väsentliga styr- och uppföljningsdokument. Vi har också granskat nämndens rapportering i samband med delårsrapport och årsredovisning för 2024.

Vi bedömer att nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt och delvis från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer att nämnden har säkerställt en tillräcklig intern kontroll.

Nämnden för grundläggande IT-kapacitetstjänster

Inom ramen för den grundläggande granskningen har vi under året genomfört en dialogträff med nämnden. Vidare har vi följt nämnden genom att ta del av och läsa protokoll och andra väsentliga styr- och uppföljningsdokument samt nämndens rapportering i samband med delårsrapport och årsredovisning för 2024.

Vi bedömer att nämnden säkerställt att verksamheten delvis bedrivits på ett ändamålsenligt sätt. Detta då nämnden inte följt upp målen för verksamheten under året, detta har endast skett i samband med årsbokslut. Vi bedömer dock att verksamheten bedrivits på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vidare bedömer vi att nämnden har säkerställt en tillräcklig intern kontroll.

Kommunrevisorerna

Umeåregionens gemensamma nämnd för drift och hantering av personaladministrativa system

Inom ramen för den grundläggande granskningen har vi under året genomfört en dialogträff med nämnden. Därtill har ett dialogmöte genomförts med ansvariga tjänstepersoner från de samverkande kommunerna. Vidare har vi följt nämnden genom att ta del av och läsa protokoll och andra väsentliga styr- och uppföljningsdokument samt nämndens rapportering i samband med delårsrapport och årsredovisning för 2024.

Vi bedömer att nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vidare bedömer vi att nämnden säkerställt en tillräcklig intern kontroll.

Kommunrevisorerna

3. Sammanfattning granskning av räkenskaper

Delårsbokslut

Granskningens syfte var att bedöma om kommunens delårsrapportering upprättats enligt lag och god redovisningssed samt om resultatet är förenliga med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning. Därtill även att bedöma om kommunen kommer att efterleva balanskravet.

Granskningen av räkenskaperna har utförts i den omfattning som krävs enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision.

Av granskningen framkom inga väsentliga avvikelser. Granskningen visade dock på en, ej väsentliga avvikelser, enligt nedan:

- I samband med granskning av semesterlöneskulden noterades att manuell handpåläggning sker innan bokföring sker av semesterlöneskulden. Detta som en följd av att kommunen genomförde byte av lönesystemet år 2017.

Årsredovisning

Syftet med granskningen är att bedöma om kommunens årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) samt god redovisningssed i kommuner och regioner. Därtill att bedöma om resultaten är förenliga med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning.

Granskningen av årsredovisningen har genomförts i enlighet med Standard för kommunal räkenskapsrevision.

Granskningen visade att:

- årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter upprättats i enlighet med LKBR och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunens finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.
- En förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med LKBR
- Förvaltningsberättelsens lagstadgade delar är förenliga med årsredovisningens övriga delar.
- Sammanställda räkenskaper har konsoliderats i enlighet med LKBR.
- Resultatet bedöms vara förenligt med det finansiella mål och delvis förenligt med de verksamhetsmål som fullmäktige fastställt i Planeringsdirektiv, budget och investeringar för 2024.
- Det lagstadgade balanskravet uppfylls.

Kommunrevisorerna

4. Sammanfattning av våra fördjupade och uppföljande granskningar

Granskning av handläggning i ärenden rörande umgängesbegränsning för placerade barn

Granskningens syfte var att bedöma om individ- och familjenämnden, i sin roll som socialnämnd, har en tillfredställande styrning och uppföljning av handläggning av umgängesfrågor enligt LVU (Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga), med särskilt fokus på att barnets bästa beaktas.

Granskningen visade att det i allt väsentligt finns en tydlig organisering och ansvarsfördelning gällande handläggningsprocessen. Det finns också styrande dokument avseende handläggning av umgängesfrågor enligt LVU.

Det saknas dock dokumenterade och systematiska kontroller av arbetet med utredning om behov av umgängesbegränsning. Även om viss kontroll skett i verksamheten under 2024 noteras att det saknas en planering för hur kontroller ska ske systematiskt, dokumenteras och omsättas i konkreta förbättringsåtgärder. I genomförd aktgranskning noteras att nämnden har ett flertal brister i arbetet med utredning om behov av umgängesbegränsning.

Vidare saknas det systematiska kontroller av arbetet med beslut om umgängesbegränsning. I genomförd aktgranskning noteras att nämnden har vissa brister i arbetet med beslut om umgängesbegränsning.

Därtill saknas det systematiska kontroller av arbetet med överväganden. Även om viss kontroll sker av ansvarig chef vid varje tertiäl så noteras att det saknas dokumentation av dessa kontroller. Då överväganden sker med högre intensitet än per tertiäl behöver kontrollerna utökas. Systematiska kontroller ska vara inbyggda och en del av det dagliga arbetet. I genomförd aktgranskning noteras att nämnden har omfattande brister i arbetet med övervägande om umgängesbegränsning, då inget av de granskade ärendena har övervägts enligt av lagen angivna tidsramar under granskad period.

För att säkerställa att socialsekreterarna besitter tillräcklig kompetens för att fullgöra sina uppgifter avseende handläggning av umgängesfrågor enligt LVU finns utformade arbetssätt som tydliggör ansvar och roller i rekryteringsfasen samt att det finns ett framtaget introduktionsmaterial för nya medarbetare som ger information till den nye medarbetaren om väsentliga delar av verksamheten. Det finns dokumenterade arbetssätt, i form av kompetenstrappa, som syftar till att skapa en följsamhet mellan handläggarnas erfarenhet och uppgifternas art. Vidare finns ett antal utbildningar som erbjuds handläggarna, dels obligatoriska introduktionsutbildningar, dels möjlighet till fortbildning och kompetensutveckling. Däremot saknas en tydlig planering för hur kompetensutveckling ska ske på specifikt området umgängesfrågor. Det saknas också systematiserade egenkontroller i verksamheten där resultatet av egenkontrollerna används i kompetensutvecklingsarbetet.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att individ- och familjenämnden inte har en tillfredsställande styrning och uppföljning av handläggning av umgängesfrågor enligt LVU.

Kommunrevisorerna

Granskning av resursfördelning inom grundskolan

Granskningens syfte var att bedöma om för- och grundskolenämndens styrning av resurser till grundskolenheterna är ändamålsenlig, så att en likvärdig utbildning av god kvalitet kan genomföras.

Granskningen visade att nämnden har beslutat om hur resurser ska fördelas och att fördelningen görs med hänsyn till elevers olika förutsättningar och behov. Det görs bland annat genom en resursfördelning som beaktar socioekonomiska faktorer.

Rektorer fördelar resurser på enhetsnivå utifrån elevernas olika förutsättningar och behov. Prioriteringar måste dock göras bland de insatser som bedöms behöver göras för att möta elevernas behov av ledning, stimulans och särskilt stöd.

Befintlig resursfördelningsmodell genomgick en omfattande uppföljning och revidering 2017. Därefter har modellen avseende undervisning av nyanlända elever reviderats senast 2023. I Verksamhetsplan 2024 gavs förvaltningen i uppdrag att genomföra en översyn av grundskolans resursfördelningsmodell beslutad 2017-04-27. Som en del i detta uppdrag redovisades vid sammanträdet i maj 2024 Resursfördelning grundskola: bakgrund och nuläge. Resursfördelningsmodellens konsekvenser på verksamheten följs också i internkontrollplanen inom området skolsegregation.

Av huvudmannens kvalitetsrapport framgår att nämnden följer upp att elever ges ledning och stimulans samt erhåller särskilt stöd

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att för- och grundskolenämndens styrning av resurser till grundskolenheterna i allt väsentligt är ändamålsenlig, så att en likvärdig utbildning av god kvalitet kan genomföras.

Granskning av arbetsmarknadsinsatser

Granskningens syfte var att bedöma om gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden samt individ- och familjenämnden har säkerställt en ändamålsenlig styrning, uppföljning och samordning avseende arbetsmarknadsinsatser.

Granskningen visade att båda nämnderna delvis säkerställt att det finns mål och rutiner rörande tillgång till arbetsmarknadsinsatser. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden saknar målvärden för 2024 i nämndens styrkort, men det finns mål framtagna på enhetsnivå. Rutiner finns fastställda där arbetsprocesserna tydliggörs och bidrar till måluppfyllelse. Flera av individ- och familjenämndens mål har indikatorer men saknar målvärden, vilket försvårar uppföljning. Ett utvecklingsarbete pågår för att hitta bättre målsättningar och indikatorer. Vi noterar även att det saknas visst metodstöd för handläggarna. Det finns även svårigheter i att matcha lämpliga insatser till vissa behov. Denna svårighet styrks även av uppgifter från föreningen Attention Umeå.

Kommunrevisorerna

Individ- och familjenämnden säkerställer delvis uppföljning av arbetsmarknadsinsatser på individnivå. Uppföljningar sker utifrån interna styrdokument och ärendegenomgångar, men det finns kända behov av förbättring och arbete med detta pågår.

Nämnderna säkerställer delvis en tillräcklig uppföljning och återrapportering av resultatet av arbetsmarknadsinsatserna på en övergripande nivå. Nämnderna tar del av uppföljning och utvärdering av inom ramen för sin verksamhetsuppföljning. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden upplever att det finns målsättningar som är svåra att följa genom statistik och har därför tagit bort vissa mål. Uppföljning av samverkan sker främst genom Samordningsförbundet, men individ- och familjenämnden ser behov av mer återkoppling kring det arbete som sker enligt överenskommelsen. Inom båda nämnderna finns vissa indikationer på att arbetsmarknadsfrågorna får mindre utrymme i relation till nämndernas övriga ansvarsområden. Detta kan till viss del kopplas till nämndernas lagstadgade uppdrag enligt skollagen och socialtjänstlagen.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att nämnderna delvis säkerställt en tillräcklig styrning och uppföljning av arbetsmarknadsinsatser. Vidare bedömer vi att nämnderna i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig samordning avseende arbetsmarknadsinsatser

Granskning av strategisk användning av välfärdsteknik inom äldreomsorgen

Granskningens syfte var att bedöma om äldre- och tekniska nämnden säkerställt en ändamålsenlig styrning och tillräcklig intern kontroll vid införande av välfärdsteknik för att därmed säkerställa att mål och grunduppdrag uppnås.

Granskningen visade att Verksamheten för Digital omställning och IT (DoIT) vid teknik- och fastighetsförvaltningen bör vara det naturliga valet för förvaltningarnas IT-lösningar, men att detta inte alltid är fallet. Teknik- och fastighetsförvaltningen har inte varit representerad i äldreomsorgsförvaltningens portföljråd förrän fram till nyligen, och äldreomsorgsförvaltningen har egna tekniska resurser. Detta behöver inte vara motsättningar då det är nödvändigt att även verksamheterna har tillräckliga resurser och kompetens. Det finns däremot risker med detta som behöver hanteras i samverkan, som exempelvis en fragmenterad IT-miljö med varierande system och applikationer som inte är kompatibla med varandra, vilket kan leda till ökade kostnader och minskade stordriftsfördelar.

Nämnderna själva äger frågan om att utveckla den egna verksamheten, men påverkan sker även på andra förvaltningar såväl som för den kommunövergripande IT-miljön, vilket ställer krav på god samverkan och samsyn. En svag centraliserad samordning kan leda till utmaningar med kompetens och resurser. Äldreomsorgsförvaltningen har prioriterat att rekrytera tekniker inom den egna förvaltningen. Vi ifrågasätter inte behovet av dessa resurser då brukaren och användarens behov hamnar i fokus, vilket vi ser som nödvändigt. Berörda nämnder bör däremot utreda och överväga om denna splittring av tekniska resurser fördelat inom olika förvaltningar är eftersträfvansvärd eller om det finns en större nytta att ha dessa resurser centralt placerade.

Kommunrevisorerna

Äldreomsorgsförvaltningen använder vedertagna modeller för förvaltningsstyrning och projektstyrning, vilket är positivt. Det råder dock delade meningar kring hur väl samverkan fungerar med DoIT och hur projektstyrningsmodellen bör utvecklas framåt. En strukturerad och transparent metod för att redovisa både kostnader och besparingar är avgörande för att ta välgrundade beslut. Vi bedömer däremot att flera aspekter inte är tillräckligt redovisade, särskilt kvalitetsnytta ur brukarperspektivet.

Det är inte spårbart om nämnden har tillräckliga underlag för välgrundade beslut. Utgifter för ny teknik bokförs som driftskostnader vilket omedelbart påverkar resultatet för den aktuella perioden och kan skapa missvisande bild av de långsiktiga fördelarna. Den kalkylerade nyttan kan på sikt leda till positiva effekter men dessa kan i bästa fall realiseras först flera år efter införandet. Det är viktigt att nämnden är medveten om de direkta kostnaderna och tar hänsyn till osäkerhetsfaktorer vid beräkning av nettoeffekten. Vi noterar även att äldreomsorgsnämnden inte tar beslut om att godkänna projektinföranden, utan endast informeras om införanden. Givet den påverkan som införandena kan ha på budgeten över flera år, bedömer vi att nämnden bör vara mer involverad och ta aktiva beslut.

Granskningen har inte sett en tillräcklig uppföljning av kalkylerade nyttor, och bedömningen är att uppföljningen bör stärkas för att säkerställa pålitliga budgetprognoser och välgrundade beslut om teknikens nytta i förhållande till dess kostnader.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att äldreomsorgsnämnden och tekniska nämnden delvis har säkerställt en ändamålsenlig styrning och tillräcklig intern kontroll vid införande av välfärdsteknik.

Uppföljande granskning av våld i nära relationer

Granskningens syfte var att bedöma om rekommendationerna som lämnats i tidigare granskning har omhändertagits. Granskningen avsåg kommunstyrelsen och individ- och familjenämnden.

Granskningen visade att Handlingsplanen mot våld inte har reviderats, och uppföljning har inte skett på avsett sätt. Implementeringen av handlingsplanen bedöms inte heller ha skett på ett strukturerat och systematiskt sätt, även om det av granskningen framgick att aktiviteter har genomförts/genomförs som har koppling till handlingsplanen. De kartläggningar som skulle göras avseende det arbete som bedrivs av verksamheterna inom området har inte heller genomförts på avsett sätt.

Individ- och familjenämnden har omhändertagit merparten av de lämnade rekommendationerna. Granskningen visade bland annat att det i verksamheten upprättas uppföljningsformulär med indikatorer, för att kartlägga förekomsten av våld i nära relationer. Ett nytt systemstöd upphandlades som skulle möjliggöra kodning och klassifikationer, och därigenom samla statistisk i aktuella ärenden. Det uppdagades brister med systemet, och därmed inte kunnat implementeras fullt ut. Uppföljningsformulären utgör ett komplement.

Kommunrevisorerna

Därtill finns styrande och stödjande dokument för handläggning av ärenden inom myndighetsutövningen, för en enhetlig och korrekt hantering. Den egenkontroll som är genomförd visar dock att det fortsatt finns brister avseende handläggning av ärenden.

Samtliga medarbetare får en grundutbildning inom våld i nära relationer och hedersrelaterat våld. En arbetsgrupp har etablerats inom vuxenheten för att jobba med våld i nära relationer. Därtill ska det i respektive grupp inom utredningsenheten finnas ett antal medarbetare som ska ha/få särskild kompetens inom våldsområdet.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen inte har omhändertagit revisionens rekommendationer från den tidigare granskningen. Individ- och familjenämnden bedöms i allt väsentligt ha omhändertagit revisionens rekommendationer från den tidigare granskningen.

Uppföljande granskning av beredskap inom hemtjänsten och kontroll av privata utförare

Granskningens syfte var att bedöma om rekommendationerna som lämnats i tidigare granskning har omhändertagits. Granskningen avsåg kommunstyrelsen och äldre- och funktionsnämnden.

Granskningen visade bland annat att det har genomförts en översyn av förfrågningsunderlaget avseende LOV för att se över om icke uppföljningsbara krav kunde skrivas om, tas bort eller om de skulle behållas. Inom ramen för arbetet med det nya förfrågningsunderlaget avseende LOV pågår även en översyn av bedömningsmallarna.

Det har genomförts en upphandling av ett nytt processtöd (verksamhetssystem) och planeringsverktyg. Inför upphandlingen genomfördes en kartläggning avseende möjligheten att införa digitala verktyg i syfte att minska risk för manuella felaktigheter samt ge ökad kontroll och insyn i genomförande av insatser. Verktöget har dock inte implementerats ännu och initialt är det enbart verksamheten i egen regi som ska tillämpa process- och planeringsverktyget.

I planen för uppföljning av externa vård- och omsorgstjänster har sambandet förtydligats mellan uppföljningsplanens olika moment samt när och var momenten dokumenteras och redovisas till nämnden. Förvaltningen (tillsammans med upphandlingsbyrån) genomför ett flertal uppföljningar rörande privata utförare i hemtjänsten. Dessa dokumenteras och rapporteras till nämnden som beslutar om utvecklingsområden.

Företrädare från båda förvaltningar upplever att samverkan kring avtalsuppföljningen utvecklats positivt. Vidare har arbetssätt och processer förändrats som en följd av rekommendationen.

Det har även genomförts en analys av äldre- och funktionsnämndens kompetensförsörjningsbehov samt en analys av personalförsörjningen fram till 2034. Analysen beskriver vilka rekryteringsbehov nämnden har med anledning av de demografiska förändringarna

Kommunrevisorerna

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att äldrenämnden och kommunstyrelsen i allt väsentligt vidtagit åtgärder utifrån rekommendationerna som lämnats i tidigare granskning.

Kommunrevisorerna

5. Samordnad revision och lekmannarevisorernas granskning

Samordnad revision mellan kommunförvaltningen och kommunens företag är ett viktigt instrument för ägarens (kommunfullmäktiges) kontroll och uppföljning. Som lekmannarevisorer har vi granskat den verksamhet som bedrivs i bolagen under 2024.

Den samordnade revisionen ger förutsättningar att bedöma hur kommunen arbetar med ägarstyrning och förvaltningskontroll. Granskningen har genomförts utifrån ett övergripande styrperspektiv där ägardirektiven och kommunstyrelsens uppsikt är viktiga inslag.

Lekmannarevisorernas uppgift i de kommunala bolagen är att granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om den interna kontrollen är tillräcklig samt om anvisningar från årsstämman följs. Granskningen ska ske enligt god sed och resulterar i en granskningsrapport som presenteras för årsstämman via bolagens styrelse. Granskningsrapporten bifogas revisionsberättelsen avseende kommunen.

Under 2024 har lekmannarevisorerna inom ramen för den grundläggande granskningen träffat bolagsledningarna vid två tillfällen. Vidare har vi följt bolagen genom att ta del av och läsa protokoll och andra väsentliga styr- och uppföljningsdokument.

Umeå den 15 april 2025

Ewa Miller
Ordförande

Per-Erik Evaldsson
Vice ordförande

Eva Arvidsson

Ulla-Britt Lindholm

Hans-Christer Jonsson

Marie Sandström-Öhberg

Anders Rålin

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

EWA MILLER

Undertecknare

Serienummer: 2910f283c7a96e[...]0873732b9e1b2

IP: 94.234.xxx.xxx

2025-04-15 14:59:54 UTC

Per-Erik Evaldsson

Undertecknare

Serienummer: c3046fdaa36c29[...]7be6d1d01d2fa

IP: 193.254.xxx.xxx

2025-04-15 15:00:44 UTC

Kally Marie Sandström-Öhberg

Undertecknare

Serienummer: 286adb55104877[...]98076b436e451

IP: 193.254.xxx.xxx

2025-04-15 15:00:58 UTC

EVA ARVIDSSON

Undertecknare

Serienummer: 693ae3f618f07d[...]f3aeccac9271d

IP: 193.254.xxx.xxx

2025-04-15 15:01:08 UTC

HANS CHRISTER JONSSON

Undertecknare

Serienummer: 48a26ee84d6aa3[...]4c8be4ef57dda

IP: 193.254.xxx.xxx

2025-04-15 15:01:39 UTC

ULLA-BRITT LINDHOLM

Undertecknare

Serienummer: 4a6709f4b7c974[...]04e7f0a14e6b3

IP: 217.211.xxx.xxx

2025-04-15 15:46:33 UTC

Detta dokument är undertecknat digitalt via [Penneo.com](https://penneo.com). De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill som innehåller ett certifikat och en tidsstämpel från en kvalificerad tillhandahållare av betrodda tjänster.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:

När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, <https://penneo.com/validator>, eller andra validerings verktyg för digitala signaturer.

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

ANDERS RÅLIN

Undertecknare

Serienummer: bbfec9af70b34[...]635e91d84a26e

IP: 213.204.xxx.xxx

2025-04-15 16:30:13 UTC

Detta dokument är undertecknat digitalt via [Penneo.com](https://penneo.com). De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill som innehåller ett certifikat och en tidsstämpel från en kvalificerad tillhandahållare av betrodda tjänster.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:

När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, <https://penneo.com/validator>, eller andra validerings verktyg för digitala signaturer.